

Guía Docente				
Datos Identificativos			2019/20	
Asignatura (*)	Trastornos da lectura. a escritura e o cálculo		Código	652G04023
Titulación	Grao en Logopedia			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuadrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	Vieiro Iglesias, Maria del Pilar		Correo electrónico	pilar.vieiro@udc.es
Profesorado	Freire Rodríguez, Carlos		Correo electrónico	carlos.freire.rodriguez@udc.es
	Vieiro Iglesias, Maria del Pilar			pilar.vieiro@udc.es
	Vieites Lestón, Tania			t.vieites@udc.es
Web				
Descrición xeral	Esta materia se dirige a la especialización en el tratamiento de dificultades en la lectura, la escritura y el cálculo o dominio del lenguaje escrito en general. Está orientada a dotar a los alumnos de los conocimientos y competencias necesarios para aplicar criterios adecuados en la identificación, evaluación, diagnostico e intervención logopèdica en niños, jóvenes y adultos con trastornos en el lenguaje escrito tanto en ámbitos educativos como clínicos.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A4	Coñecer e integrar os fundamentos educativos da Logopedia: Procesos de ensino e aprendizaxe.
A5	Coñecer e integrar os fundamentos metodolóxicos para a investigación en Logopedia.
A8	Coñecer os fundamentos do proceso de avaliación e diagnóstico.
A9	Coñecer e aplicar os modelos, técnicas e instrumentos de avaliación.
A11	Redactar un informe de avaliación logopédica.
A12	Realizar unha avaliación tras a intervención.
A13	Coñecer os principios xenerais de la intervención logopédica.
A14	Coñecer as funcións da Intervención logopédica: prevención, educación, reeducación, rehabilitación e tratamento.
A15	Coñecer e aplicar os modelos e as técnicas de intervención.
A21	Saber deseñar e elaborar informes logopédicos.
A22	Saber deseñar, programar e avaliar a actuación logopédica.
A28	Adquirir un coñecemento práctico en intervención logopédica (formación práctica en ámbitos escolares, clínico-sanitarios e asistenciais).
A29	Adquirir a formación práctica para o traballo individual, grupal, cooperativo e de mediación con facilitador.
A30	Coñecer a actuación profesional e os contornos onde se desenvolve a práctica.
B1	Acceso, selección e xestión das fontes de información relevantes para a práctica profesional.
B2	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B3	Apreciar as distintas manifestacións da diversidade.
B6	Capacidade de adaptarse aos cambios.
B8	Capacidade de observar e de escoitar de forma activa.
B9	Capacidade de organizar e planificar.
B10	Capacidade para motivarse e procurar a calidade na actuación profesional.
B13	Coñecer e manexar as novas tecnoloxías da comunicación e da información.
B18	Ser creativo no exercicio da profesión.
B20	Ter iniciativa e espírito emprendedor.
B21	Tomar decisións con autonomía e responsabilidade.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Conocer los procesos basicos de lecto-escritura	A4		
Evaluar los procesos de lecto-escritura	A5 A9		
Detectar las principales dificultades en el aprendizaje y desarrollo de la lectura	A22 A30	B8	
Diseñar tareas de intervención funcional de los procesos de lecto-escritura	A11	B9 B13 B18	C3 C6
Conocer los principales programas de intervención en dificultades de lecto-escritura	A14 A15		
Conocer las principales dificultades en la adquisición del cálculo matemático	A13		
Evaluar las distintas dificultades de aprendizaje en operaciones matemáticas	A8 A9 A12		
Evaluación e intervención de estudio de casos	A28		
Diseñar pautas de intervención en sujetos con discalculia	A15 A21	B8 B9 B10 B13 B20 B21	C6
Trabajo en equipo, entrega de dossier de propuestas de evaluación e intervención	A29		
Manejo de fuentes bibliográficas		B1	
Diseño de programas de evaluación e intervención funcional		B2	
Adaptación de programas de intervención a distintas poblaciones		B3	
Propuestas multifuncionales de intervención		B6	
Exposición de trabajos			C1
Uso y conocimiento de las TIC en DAL y DAE			C3
Análisis de integración de alumnos/as con DAL, DAE y Discalculia			C4
Diseño de programas de intervención en ciclo vital			C7

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1: PROCESOS BÁSICOS EN LECTURA	- PERCEPTIVO - LÉXICO -LA M.O.
TEMA 2. DIFICULTADES DE APRENDIZAJE EN LECTURA	RETRASO LECTOR DISLEXIA
TEMA 3. PROCESOS BÁSICOS DE ESCRITURA	ESCRITURA REPRODUCTIVA ESCRITURA PRODUCTIVA

TEMA 4. DIFICULTADES DE APRENDIZAJE EN ESCRITURA	RETRASO ESCRITOR DISGRAFÍAS
TEMA 5. CÁLCULO: PROCESOS Y DIFICULTADES	PROCESOS BÁSICOS IMPLICADOS EN EL CÁLCULO DISCALCULIA: TIPOLOGÍA
TEMA 6. COMPRENSIÓN DE TEXTOS	ESTRATEGIAS DE COMPRENSIÓN LECTORA DIFICULTADES E INTERVENCIÓN

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A4 A5 A8 A9 A13 A14 B3 C1 C3 C6 C7	21	15	36
Proba mixta	A15 B1 B2 B6 B8 B9 B10 B13 B20 C3 C4 C6	4	28	32
Portafolios do alumno	A11 A12 A13 A14 A21 A22 A28 A29 A30 B2 B13 B18 B21 C3 C4 C6	42	20	62
Atención personalizada		20	0	20
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	CONSISTIRÁ EN UNA EXPOSICIÓN POR PARTE DEL DOCENTE LOS ASPECTOS TEÓRICOS Y METODOLÓGICOS QUE DEBE CONOCER EL ALUMNO
Proba mixta	PRUEBA TIPO TEST CUATRO ALTERNATIVAS (PENALIZACIÓN RESPUESTA INCORRECTA -0,5).
Portafolios do alumno	EL ALUMNO PRESENTARÁ UN PORTAFOLIOS CON LAS ACTIVIDADES REALIZADAS EN LAS CLASES INTERCATIVAS

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proba mixta	LOS PROFESORES GUIARÁN Y SUPERVISARÁ EL TRABAJO INDIVIDUAL Y GRUPAL DE LOS ALUMNOS.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A4 A5 A8 A9 A13 A14 B3 C1 C3 C6 C7	Se tendrá en cuenta la asistencia a las clases expositivas así como a las interactivas	5
Proba mixta	A15 B1 B2 B6 B8 B9 B10 B13 B20 C3 C4 C6	Prueba tipo test de los contenidos de las clases expositivas	70
Portafolios do alumno	A11 A12 A13 A14 A21 A22 A28 A29 A30 B2 B13 B18 B21 C3 C4 C6	Portafolios con las actividades prácticas realizadas en las clases interactivas	25

Observacións avaliación

El alumnado deberá obtener una puntuación mínima de 3 sobre 7 en el examen (prueba mixta) para poder hacer media con los demás criterios de evaluación. En caso contrario la materia aparecerá como no superada con la calificación obtenida en el examen. El alumnado que no se matricule por primera vez será evaluado sólo por la prueba mixta que supondrá el 100% de los criterios de evaluación.

Fontes de información

Bibliografía básica

- VIEIRO, P.; PERALBO, M. Y GARCÍA, J.A. (1997). PROCESOS DE ADQUISICIÓN Y PRODUCCIÓN DE LA LECTO-ESCRITURA. APRENDIZAJE VISOR
- VIEIRO, P Y GÓMEZ, I (2004). Psicología de la Lectura. PEARSON
- VIEIRO, P. (2007). Psicopedagogía de la Escritura. PIRÁMIDE
- José Orrantia Rodríguez, David Muñoz Méndez, María Fernández, Laura Matilla (2012). Resolución de problemas aritméticos: conocimiento conceptual y nivel de competencia en matemáticas. Aula abierta, ISSN 0210-2773, Vol. 40, Nº 3, 2012, págs. 23-32
- José Orrantia Rodríguez, David Muñoz Méndez, Santiago Vicente Martín, Lieven Verschaffel, Javier Ros (2014). Processing of situational information in story Problem texts An Analysis from On-Line Measures: an analysis from on-line measures. The Spanish journal of psychology, ISSN 1138-7416, Vol. 17, 2014, págs. 1-14
- González-Pienda, J. A., Cabanach, R. G., Núñez, J. C. y Valle, A. (Coords.) (2002). Manual de Psicología de la Educación. Madrid: Pirámide
- Pozo, J. I. y Monereo, C. (2002). El aprendizaje estratégico. Enseñar a aprender desde el currículo. Madrid: Aula XXI/Santillana
- Cabanach, R. G., González-Pienda, J. A., Rodríguez, S., Núñez, J. C. y Valle, A. (2004). Estrategias y técnicas de estudio. Madrid: Pearson

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Procesos psicológicos básicos/652G04002
Psicoloxía do desenvolvemento da linguaxe/652G04007
Intervención logopédica nos trastornos da linguaxe/652G04034
Desenvolvemento cognitivo. social e da personalidade/652G04031

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías